

ГУБЛЯЮЧЫ МАРЫ

Дзмітрый Акуліч

16+

Дмитрий Максимович Акулич

Губляючы мары

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=64081886

SelfPub; 2021

Анотацыя

Маладая дзяўчына Каця ўлюбляецца ў хлопца Толю. Пераязджае да яго. Нягледзячы на складаныя адносіны з яго маці, Каця жыве шчасліва. Маладая пара згуляла вяселле. Але пасля нараджэння дзіцяці іх жыццё змяняе адценні. На змену рамантыцы прыходзяць бюссонныя ночы і новыя клопаты. Каці даводзіцца сустракаць цяжжасці ў адносінах з мужам, перажываць іх разам з дзіцём. Ці зможа дзяўчына вытрымаць наваліўшыся праблемы і наладзіць сваё жыццё?

Дмитрий Акулич

Губляючы мары

Глава I

Каця і Толя жылі ў невялікім горадзе Мір, які знаходзіўся непадалёк ад абласнога цэнтра. Гарадок меў некалькі фабрык, гасцініцу, аўтобусны і чыгуначны вакзал. Праз Мір праходзілі важныя чыгуначныя шляхі, якія злучалі вялікія гарады.

Клімат у гэтым горадзе быў разнастайным і адгадаць, што ж будзе заўтра, з дакладнасцю не было магчымым. Людзі апраналіся па-рознаму ў розную пару года. У красавіку насілі на сабе курткі, хто хадзіў толькі ў адной цішотцы з нагавіцамі, не накідваючы ніякага верхняга адзення.

Толя і Каця ўпершыню сустрэліся гэтай вясной, калі падышлі адначасова да дзвярэй кандытарскай. У той момант яны пераглянуліся, Толя прапусціў Кацю наперад, адкрыўшы ёй дзверы, не кажучы ні слова. Дзяўчына падзякавала яго і зайшла ў невялікае памяшканне. Установа была маленькая, справа стаяў невялікі вертыкальны халадзільнік, у якім знаходзіліся тарты. Наперадзе, на вітрыне, размяшчаўся вялікі асартымент салодкага: печыва, зефір, мармелад, пірожныя. Побач, каля вагаў, стаяў прадавец. Вольнага месца для наведвальнікаў было мала, у кандытарскую магло зайсці і змяс-

ціцца тры ці чатыры чалавекі. На шчасце, сёння не шматлюдна.

Маладыя людзі прыйшлі за адным і тым жа тортам. У кожнага была розная нагода для набыцця салодкага. Халадзільнік быў поўны разнастайнасцю смачнасцяў. У ім ляжаў бісквітны шакаладны торт, ён выглядаў свежым і цудоўным, наверсе ляжалі кавалачкі тонкага шакаладу і маленькія квадрацікі карычневага бісквіту.

– Запакуйце мне, калі ласка, вось гэты шакаладны торт...! – сказала Каця, паказаўшы на канкрэтны торт.

– Добра. – сказаў і выйшаў з-за прылаўка прадавец, адкрыў халадзільнік і няўзнак вымавіў. – Апошні...

– Што вы казалі? Гэты торт апошні, такога ў Вас больш няма? – перапытаў, з цёмна-русымі валасамі, хлопец Толя.

– Так! Але як бачыце, у нас шмат іншых смачных тартоў.

– Бачу...але я прыйшоў менавіта за гэтым ... – трохі засмучана вымавіў Толя.

Ён пачаў абдумваць, які ж іншы торт можа замяніць жаданы. Толя спешна праводзіў вачыма, перамяшчаючыся па ўсёй прадукцыі.

Прадавец паднёс торт да касы, дастаў пражу і пачаў завязваць ёй торт для зручнага пераносу.

Каця адчула няёмкасць, за яе спіной стаяў Толя. Чалавек з прыгожымі рысамі твару, даўгаваты нос, шэрыя выразныя вочы. Ён быў высокага росту і не быў хударлявым. Яна павярнулася да яго.

– Прабачце! Вы можаце купіць яго. – сказала Каця, пака-
заўшы рукой у бок тарту, саступаючы яго Толю. – Я выбяру
іншы.

Каця разумела, што гэты малады чалавек мог зайсці пер-
шым у кандытарскую і купіць гэты торт, калі б не адчыніў
дзверы, не прапусціў яе наперад.

Толя ўважліва слухаў, што казала Каця, ён глядзеў на пры-
гожую дзяўчынку, на яе чароўныя вочы. Яго цікавасць да
тарту паступова знікала. Толя застыў на імгненне.

– Вы мяне чуеце? – з усмешкай спытала Каця.

– Не, што вы...гэта значыць, так, чую! Гэта ваш торт, а я
ўжо абраў сабе іншы – раптоўна адказаў Толя.

Ён нявольна паказаў на першы трапляючыся торт, пасля
хутка павярнуў галаву назад да Каці і зноў стаў глядзець ёй у
вочы. Каця ўсміхнулася і адварнула да касы, каб аплаціць
куплю.

Толя не хацеў адпускаяць з-пад увагі выдатную Кацю, ён
паспяшаўся сам дастаць торт з халадзільніка і паставіць яго
на вагі. Дастаў грошы.

– Я бяру гэты! Дзякуй. Бяз рэшты! – сказаў Толя прадаў-
цу.

За яго спіною, Каця ўжо павольна адкрывала левай рукой
дзверы ўстановы, а ў правай руцэ яна трымала торт. У адчы-
неныя дзверы заляталі свежыя пары паветра і шум недалёкіх
праезджаючых машын. Толя хутка ўзяў свой торт, стаў тры-
маць яго перад сабой і выйшаў услед за Кацяй на вуліцу.

Надвор'е было па-сапраўднаму вясновае, прыемнае. Сонца мякка грэла зямлю. Ляніва дзьмуў вецер. Удалечыні праглядаліся цёмна-сінія хмары. На вуліцах стала больш зялёнага колеру.

– Пачакай! – сказаў Толя і тут жа ўстаў перад Кацяй, перагарадзіўшы ёй шлях.

Яны спыніліся каля тратуара.

– Можа пазнаёмімся? Мяне клічуць Толя! – прадставіўся ён.

– Мяне Каця. – сарамліва вымавіла, з усмешкай, яна.

Каця валодала прывабнай знешнасцю. У яе маленькія і тонкія вусны, вялікія зялёныя вочы, прыгожа абмаляваны нос. У яе добрае сэрца. З ёй заўсёды лёгка. Яна не ўпершыню была агорнутая ўвагай, але гэта было нешта іншае, перад Толяй яна станавілася нясмелай і старалася не падаваць гэтага выгляду.

– Я хачу цябе праводзіць! – сказаў Толя.

– Я не супраць! – адказала яму Каця.

Яна была агаломшаная тым, як хутка яна адказала яму. Каця заўсёды асцярожнічала з хлопцамі. Але з ім, яна паводзіла сябе па-новаму, ва няўласцівай сабе манеры.

Яны ішлі па шэрым тратуары, часам не думалі аб чым гавораць, нібы знаходзіліся ў адключцы. Размовы ўсё больш ішлі ад Толі, Каця саромелася казаць першай, але адважна падтрымлівала яго ў адказ словамі. Перад тым як развітацца, Толя прапанаваў ёй заўтра сустрэцца, больш даведацца

адзін пра аднаго. Каця была не супраць яго прапановы і бяз роздумаў пагадзілася. Усе пачуцці, што нарынулі на іх сэрцы, усялялі ўпэўненасць у вырашэнні іх учынку.

Спатканне за спатканнем. Сімпатыя перарасла ў каханне.

Толя быў рамантычным і адважным хлопцам. Ён любіў радаваць і песціць сваю дзяўчыну, увесь свой вольны час ён хацеў праводзіць толькі з ёй. Стаў знікаць для сяброў і для бацькоў, рэдка сустракаўся з імі, амаль не зазіраў да іх у госці. Не было ў яго ніякага сумневу, што ён шчаслівы з Кацяй.

– Ты маё ўсё! Я вельмі кахаю цябе! – казаў, паўтараў часта ён Каці.

Яго словы лашчылі яе, Каця была зачараваная сваім хлопцам.

Каця ў гэты час жыла ў сяброўкі, з якой вучылася разам. Яна плаціла маленькую суму за свой куток. Знайсці здымную кватэру і пераехаць кудысьці, не было магчымым, гэта было дорага для яе. Адноўчы, раніцай, сяброўка Каці паведаміла ёй, што пара б з'язджаць, сяброўка была незадаволеная тым, што Каця заседзелася ў яе ў кватэры. Такім чынам, Каця стала неспакойна хадзіць па пакоі, яна была здзіўленая гэтак цвёрдай прамовай сяброўкі. Яе змрочны настрой адбіўся на яе да волі спакойную натуру.

Каця хавала свае праблемы ад Толі. Яна давярала яму, ёй проста не хацелася мяняць настрой іх шчаслівага моцнага кахання. Яна баялася разбурыць або змяніць прышэдшыя радасці абодвух.

Як бы Каця не хавала сваю занепакоенасць, Толя адчуў, што з Кацяй нешта не так. Прыкідвацца, быццам усё добра, ёй не ўдавалася, толькі пад моцным ціскам кахання, Каця раскрыла ўзнікшую цяжкую праблему.

Спачатку Толя быў крыху разгублены, быццам не ведаў, як ёй дапамагчы. Але праз хвіліну ён зірнуў на Кацю задаволеным выглядам і вясёлай усмешкай. Толя прапанаваў пераехаць Каці да яго, у двухпакаёвую кватэру. Гэта рашэнне для яго здавалася выдатным варыянтам. Каця станоўча адказала на яго прапанову. Толя горача абняў Кацю. Ва ўсім гэтым аптымізме яны перасталі думаць пра нешта дрэннае.

Дваццацігадовыя закаханыя тут жа з'ехаліся жыць разам. Гэта быў новы, наступны этап іх адносін. Яны адчулі сябе больш дарослымі і адказнымі. Каця прабеглася па пакоях новай для яе кватэры, яна была заклапочаная пераездам. Па яе жаданні, яны зрабілі перастаноўку ў кватэры. Каця стала гаспадарыць па дому, прыбіраць і гатаваць. Яна была не з тых, хто палохаўся гэтай працы. Каця стварала ўсю ўтульнасць дома. Вядома, у новай кватэры ёй было спачатку нязвыкла, яна быццам тужыла па мінулым доме, хоць не сказаць, што яна была там занадта шчаслівая. Каця перавезла таксама свае любімыя кнігі, маленькая палічка ў яе пакоі, была маленькім шчасцем, роднай бібліятэкай яе юнага жыцця. Цяпер жа, праводзячы ўсё больш часу з Толям, у яго кватэры, ёй атрымлівалася адганяць нуду. Яна з задавальненнем рухалася наперад. А зносіны з сяброўкай сыходзіла ўсё да-

лей у мінулае, да таго часу, пакуль яно не стала канчаткова
ціхім успамінам.

У гэты тыдзень, у суботу, да іх у госці паспяшалася пры-
ехаць мама Толі. Таццяна Андрэеўна, вельмі жадала ўпер-
шыню пазнаёміцца з дзяўчынай сына. Таццяна Андрэеўна
была строгай жанчынай, яна жыла па старых правілах, і ча-
сам нават не хацела разумець, і прымаць нешта новае, што
палохала яе прынцыпы. Характар у яе быў кепскі.

У кватэры пачуўся званок, Каця націснула на кнопку,
дзверы пад'езда адчыніліся. Таццяна Андрэеўна павольна
падымалася, накіроўвалася да іх па лесвіцы. Ліфт, да яе няш-
часця, быў на рамонце.

Каця адчувала нейкую трывогу перад першай сустрэчай і
знаёмствам з Таццянай Андрэеўнай, яна хацела спадабацца
ёй. Толя хацеў таго ж і каб мама спадабалася яго дзяўчыне.

Толя адчыніў дзверы кватэры, выйшаў на лесвічную пля-
цоўку сустрэць маму.

– Прывітанне, мама! – сказаў пры сустрэчы Толя, пацала-
ваў і абняў маму.

– Прывітанне, сыноч! – цяжка дыхаючы, адказала Тацця-
на Андрэеўна.

Мама рукой трымалася за сцяну, трохі аддыхалася, стаяла
перад сынам. Для яе, занадта пажылой жанчыны, прыступкі
аказалі нялёгкі ўздым.

– Ліфт гэты, не працуе! Ты чаму мне не сказаў пра яго? –
спытала мама, надаўшы незадаволены тон.

– Працаваў жа ... – прашаптаў Толя, не ведаючы, што і адказаць маме.

– Пайшлі знаёміцца, вядзі мяне ўжо. – дадала Таццяна Андрэеўна.

Яны ўвайшлі ў расчыненыя дзверы кватэры.

Толя падышоў да Каці.

– Мам, знаёмся, гэта Каця! Каця, гэта мая матуля Таццяна Андрэеўна! – паспяшаўся прадставіць іх адзін аднаму Толя.

Мама Толі ўбачыла перад сабой сына з цёмнавалосай, зялёнавокай дзяўчынай.

– Я вельмі рада, што вы да нас завіталі ў госці. – нечакана для сябе і Толі, смела сказала Каця.

– Згодная! Даўно было пара нам пазнаёміцца. – адказала ёй Таццяна Андрэеўна.

– Так, давайце пройдзем, гарбаты пап'ем!? Не будзем тут стаяць. – сказаў Толя.

Усе трое перайшлі на кухню. Толя з мамай селі за стол, Каця ўзяла чайнік з заваркай і наліла ўсім у кубкі, прысела да іх.

– Надвор'е сённа цудоўнае! – сказала Таццяна Андрэеўна.

– Так, ёсць такое. – няпэўненна сказала Каця.

– Мг... – прамыкаў Толя. – Сённа даволі цёпла.

Пасля шэрагу нязначных фраз заў завязалася нарэшце знаёмства.

Першае ўражанне, Каця пакідала пра сябе добрае, Таццяне Андрэеўне дзяўчына здавалася даволі мілай і прыем-

най. Але пасля таго, як мама Толі пачала задаваць пытанні што датычыцца яе працы і заробку, а таксама намякаючыя на «дзяльбу» сына, гармонія прыемнай сустрэчы стала павольна рассыпацца. Таццяна Андрэеўна не хацела адпусіць адзінага сына нейкай чужой для яе дзяўчыне, якая забрала ўсю ўвагу Толі. Маці стала раўнаваць, шукаць загану ў дзяўчыне. Яна стала падазраваць Кацю ў тым, што гэта мілая дзяўчына сустракаецца з яе сынам з-за таго, што ў яго ёсць жыллё і грошы. Бо Каця пры гэтым, не мае нічога свайго. І так як Каця працавала на фабрыцы цацак і атрымлівала жабрацкую зарплату, па мерках Таццяны Андрэеўны, яна ўсё больш пераносіла ўсю сваю ўвагу да гэтай тэмы. Цені суму з'явіліся ў вачах Каці. Горш таго, што Каця пачала адчуваць сябе няправільна, не такога знаёмства яна чакала. Таццяна Андрэеўна працягвала казаць, параўноўваць сябе з ёй. У яе часы, калі яна сустрэла бацьку Толі. За плячыма Таццяны Андрэеўны ўжо было тады нямала таго, каб быць незалежнай. Яна не брала за ўвагу ўзрост Каці. Не выключэннем дрэннага стаўлення да Каці стала тое, што раней Таццяна Андрэеўна сватала свайго сына да дачкі сваёй сяброўкі. Дзеці жылі недалёка адзін ад аднаго, маму тады ўсё задавальняла, Толя б знаходзіўся непадалёк ад яе. Яны тады амаль зблізіліся, але Толя сустрэў Кацю і мамчыны планы паваліліся.

Было шмат сказана ў адрас Каці, яе настрой быў сапсаваны.

У момант іх размоў, Толя прымаў бок Каці і абараняў яе

ад непрыемных пытанняў сваёй мамы. Ён быў здзіўлены паводзінамі мамы і не ўяўляў, што ўсё вось так можа скласціся.

Таццяна Андрэеўна не прымала Кацю сур'ёзна, ёй стала непрыемнай Каця і тое, як паводзіць сябе яе сын пры ёй. Напружанне і раздражненне расло, Таццяна Андрэеўна бачыла ў сваім сыне іншага чалавека і не магла зразумець, як гэта родны сын не на баку сваёй маці. Таццяна Андрэеўна паказала свой незадаволены выгляд і нейкую крыўду да сына. Яна ўстала з-за стала і пайшла ў бок уваходных дзвярэй кватэры. Толя накіраваўся за мамай.

– Я сыходжу! – сказала Таццяна Андрэеўна, звяртаючыся да сына. – Ubачымся пазней... я не магу тут знаходзіцца.

– Добра. – адазваўся Толя, рассяяна праводзячы маму.

Усе троя адчувалі смутак і негатыў ад гэтай сустрэчы, кожны задаваў самому сабе розныя пытанні ў галаве.

Каця засталася сядзець адна за сталом, яна абняла двума рукамі астыўшы кубак гарбаты і павольна зрабіла пару маленькіх глыткоў. Калі да яе вярнуўся Толя, Каця пакінула кубак і змрочна паглядзела на яго.

Яна ўстала з-за стала.

– Я пасля ўсё прыбяру, са стала..! – сказала Каця.

Яна пайшла з маркотным тварам у спальню. Толя моўчкі стаяў яшчэ хвіліну на адным месцы, глядзеў на стол. Яго думкі былі цалкам прысвечаны горшым зыходам сустрэчы, які ён нават раней не ўяўляў. Ён ледзь паківаў галавой і затым пайшоў да Каці.

Толя быў напалоханы паводзінамі мамы. Не гледзячы на ўсё гэта, ён спрабаваў знайсці якія-небудзь апраўданні ў яе паводзінах. Але было гэта для яго куды складаней, чым можна было ўявіць. Каця ляжала на ложку, адварнулася ад Толі, павярнулася да яго спіной. Ён падышоў да яе павольна і прысеў побач. Толя пачаў супакойваць Кацю. Шукаў патрэбныя словы. Каця павярнулася да яго.

– Я не хачу больш сустрэцца з ёй! – сказала яна. – Цяпер я ведаю, што яна з сябе ўяўляе.

Каця з цяжкасцю стрымлівала слёзы.

– Добра...

Толя не знаходзіў больш слоў для размовы, ён проста маўчаў і глядзеў на заціснутае цела Каці. Ён спрабаваў падумаць пра нешта іншае, але думкі яго ператварыліся ў хаос. Толя адчуваў нейкую здраду, расчараванне ў сабе. Ён абняў Кацю адной рукой, прыціснуўся да яе.

Перад сном, Каця зноў адчула ўладу змрочных думак і прадчуванняў. Яна не змагла хутка заснуць.

Глава II

У адносінах Толі і Каці ўсё было добра, у апошні час вялікіх узрушэнняў і няшчасцяў не было.

У гэты вечар, паліваючы ў пакоі кветкі, Каця адчувала сябе занепакоена і фізічна стомленай. Яна пакінула палівачку каля кветкавага гаршка і прысела на невялікую сінію канапу.

Каця ўздыхнула з палягчэннем. Часова яна забыла пра ўсе заняткі, лёгка і вольна адчувала сябе ля вакна, узіраючыся на нізкалятучыя воблакі ў святле захаду сонца.

Каця не чула, як у пакой увайшоў Толя.

– Табе не самотна? – спытаў ён.

Толя ўвесь палаў страсцю да Каці. Яна павярнулася ў яго бок, бачачы ў ім усе задаволеннасці іх сумеснага жыцця.

– Без цябе мне заўсёды самотна. – адказала Каця. – Цяпер усё выдатна, ты тут!

Каця глядзела на яго з пяшчотай, паддаўшыся абдымкам, яна неадкладна вырашыла падзяліцца сваім становішчам.

– Каханы?

– Так!? – ціха адказаў Толя, цалуючы Кацю ў шыю.

– У нас будзе дзіця. Я цяжарная.

– Праўда? – весела сказаў Толя. – Гэта цудоўна!

Ён ласкава пагладзіў яе па шчацэ і горача пацалаваў яе вусны. Адказваючы яму на пацалунак, Каця была цалкам шчаслівая. Твар Толі быў радасны і вясёлы ад навін.

Дня праз два, па меры таго, як жыло каханне, Толя зрабіў прапанову Каці выйсці за яго замуж. Неадкладна Каця прыняла гэтую прапанову. Вядома, цяжарнасць Каці з поўнай упэўненасцю падштурхнула яго на гэты рашучы крок.

Наступным новым днём, пасля працы, Толя не заязджаючы дадому, паехаў адразу да мамы і таты. Увесь гэты дзень надвор'е выдалася пахмурным і сырым. Зрэдку можна было ўбачыць бліскучы прамень сонца. Але ўсё гэта не магло паў-

плываць на пагаршэнне цудоўнага настрою хлопца. Ён мог патэлефанаваць бацькам яшчэ ўчора і паведаміць усе навіны, але вырашыў не спяшацца. Толя хацеў пагаварыць з імі асабіста, распавесці гісторыю свайго шчасця.

Бацькі жывуць у прыстойнай хаціне, маюць невялікі ўчастак зямлі. Па прыездзе, Толя рэдка заганяў машыну ў бацькоўскі двор. Яму прасцей было пакінуць яе каля хаты, на невялікай стаянцы, чым адкрываць і зачыняць браму.

Прыпаркаваўшы аўтамабіль, Толя пайшоў па тратуары, па шляху ён сустрэў незнаёмца, які бурчаў і праклінаў надвор'е. Здаецца, яму было залішне непрыемнае гэтае надвор'е або проста не выдаўся дзень. Сам жа Толя не згаджаўся з яго прамовамі. Ля самай дзверы, Толя перагнаў яго і павярнуў направа, зачыніў за сабой дзверы двара. Ён увайшоў у хату. Бацькі ўбачылі радасны твар сына. Маці кінулася да яго і абняла, бацька паціснуў руку.

Пасля таго, як яны разам сабраліся ў гасцінай, Толя пачаў апавяшчаць сваім бацькам пра сваё жыццё.

Толя быў з мамай заўсёды шчыры. І ў гэтую гадзіну ён гаварыў па нагодзе кахання і аб сумесных планах на жыццё з Кацяй, звяртаючыся больш да яе, чым да бацькі. Ён нібы выхваляўся перад імі, што неўзабаве стане мужам і бацькам. Яркая і выразная маляваў ім сваю будучыню з дзіцём.

Таццяна Андрэеўна сядзела моўчкі, папраўляла сваю кароткую стрыжку цёмных валасоў і іранічна глядзела на сына. Яна чула ў яго словах легкадумнасць, цярпліва назіра-

ла, з якої іскрай казаў Толя. Яна ўсміхалася, надаючы свайму твару схаванае расчараванне і незадаволенасць да таго, што адбываецца. Мама вельмі хацела спыніць усё гэта, жадала выказацца, перабіць прамову сына, але яна шкадавала сына і не дазваляла сабе ўмяшацца. А вось бацька Толі, Пётр Васільевіч, быў надзвычай добрым і вясёлым, ён падзяляў захопленую радасць сына. Пётр Васільевіч мяккі, слабахарактарны чалавек, які не меў цвёрдага словы ў сям'і. Ён зрэдку мог запырэчыць сваёй жонцы. Пётр Васільевіч прыхільнік спакою, ён пазбягаў любых узніклых сварак.

Як толькі сын выгаварыўся, Таццяна Андрэеўна ўзялася за яго.

– Ах, Божа мой, што ж яна з табой зрабіла? – нядобра ўсміхаючыся, калыхая галавою, пачала яна.

Толя змяніўся ў твары, паглядзеў на маму ў здзіўленні.

– Ты пра што, мам? Я хутка ажанюся, мамуль! І ў мяне будзе сын ці дачка! – захоплена казаў Толя.

На секунду кінуў погляд на бацьку, а той бязвыхадна паглядзеў на яго.

Таццяна Андрэеўна здрыганулася, для яе гэта было ўдарам, чуць пра вяселле і пра дзіця.

– Як жа яна цябе змяніла... І што далей? Вы ж яшчэ дзеці! Няўжо ты не разумеш, што цяжарнасць, гэта падстава на ёй ажаніцца!? Яна гуляе табою, тваімі пачуццямі! Гэтая твая Каця... хітрушчая! Я ведаю такіх як яна, карыслівых людзей. Госпадзі, навошта ж нам усё гэта? Навошта ж так...

– А я думаў, ты парадуюся за мяне. – сказаў сын ледзь гучным словам.

Яго вочы пацішэлі, у іх паступова выпараўся ўвесь запал да шчасця.

– І праўда, што тут такога, сын ажэніцца... можа парадуюся за яго. – ціха прамовіў бацька.

Пётр Васільевіч устаў і хутка накіраваўся далей ад погляду жонкі, хаваючыся ад яе супярэчнасцяў.

– Ну вось, па крайняй меры тата за мяне рады! – сказаў Толя.

Таццяна Андрэеўна змоўкла і кінула спалоханы погляд на мужа, як бы просячы падтрымкі да сабе, але той, таропка працягваў крочыць у бок дзвярэй, павярнуўшыся спіной да жонкі. Яна была раздражнёная ўчынкам мужа і старалася не паказваць гэтае пачуццё пры сыне.

– Ну на самай справе?! Так, сыноч, ты шчаслівы зараз... але я не магу спакойна радавацца за цябе, адчуваю сэрцам, што Каця не тая выдатная дзяўчынка, якой яна здаецца! – падхапілася і больш цвёрда сказала Таццяна Андрэеўна.

Ледзь пазней, Таццяна Андрэеўна падумала: “А што ж людзі скажуць?..”

– Я спадзявалася, што не так хутка прыйдзе гэты час! – сказала звонкім голасам маці Толі. – Так, зразумела, ты павінен ажэніцца.

Яна хацела сказаць інакш, але наводзіць сварку з сынам

яна не хацела. Яна і так аддалілася ад яго, а пайсці супраць сына ў гэты раз было б не занадта разумна. Магчыма, калі б не цяжарнасць Каці, усё склалася б па-іншаму.

Таццяна Андрэеўна была занадта ўсхваляваная, яна з нянавісцю ставілася да Каці, але ў гэты раз ёй давялося сабраць усю нянавісць у кулак і трымаць пры сабе, не праяўляць яе пры сыне. Яна вельмі моцна любіла яго і часам больш, чым ён таго заслугоўваў. Толя шмат разоў ішоў насуперак маці. Таму замест таго, каб мець добрую прафесію, на яе думку, якую імкнулася даць Таццяна Андрэеўна сыну, ён працуе ў дэпо слесарам. Не жадаючы добра вучыцца ў мінулым, як бы бацькі не выходзілі яго.

Толя чакаў, што мама будзе казаць нешта непрыемнае пра Кацю, супярэчыць яму, але ён быў уражаны, як нечакана хутка яна змянілася і падтрымала яго жаданне ажаніцца.

Пару гадзін Толя правёў у бацькоўскай хаце. За вакном па-ранейшаму ішоў дождж. Толя зірнуў на гадзіннік, трэба было ўжо сыходзіць. Бацькі правялі свайго адзінага сына да парога. Толя стаў няспешна сыходзіць да машыны. Таццяна Андрэеўна незадаволена пазірала яму ў след. Яна нахмурыла бровы, пасля зірнула на мужа, потым моўчкі павярнулася і сышла з парогу.

Толя выйшаў з хаты ў глыбокім роздуме. Ён адчуваў сябе не так лёгка, як заходзіў. У словах мамы хавалася нешта нядабрае. Але галоўнае для яго было тое, што яна яго падтрымала і з вялікай упэўненасцю яна дакладна будзе на свяце.

Прышоўшы дадому, у кватэру, Толя не хаваў сваёй усмешкі. Каця сустрэла яго каля парога, яна вельмі хвалявалася, яе тэмперамент быў мяккім і няўстойлівым да перажыванняў. Каця тут жа паспяшалася дапамагчы зняць мокрую куртку з Толі і з хвалюючым страхам пацікавілася.

– Ну як усё прайшло?

– Зразумела добра! Ніякіх пагроз і расчараванняў. – адказаў ён. – Дарэчы, мама сказала мне, што я абавязаны ажаніцца. Неяк так сказала...

– Ты не памыліўся? – перапыніла яго Каця і зірнула прама яму ў вочы.

– Ну-ну, каханая, вядома, гэта праўда. – адказаў ён.

– Раскажы падрабязней.

Каця сумнявалася, што сустрэча прайшла гладка і без выхадак Таццяны Андрэеўны. Толя распавядаў роўна тое, што хацела б пачуць ад яго Каця. Ён размахваў рукамі паказваючы ўсе дзеянні і знаходжанне той размовы. Ён пазбягаў толькі таго, з якім тонам і выразам казала яму мама.

Каця ўяўляла гэта ўсё ў розуме. Па яе выгляду, можна было зразумець, што для яе гэта было важна. Яна круціла аловак у руках і задавала занадта шмат пытанняў, пакуль не супакоілася.

Дні да вяселля былі часам вясёлымі, але больш нервовымі і клапатлівымі. У такіх выпадках, як цяжарнасць, роспіс маладых пераносілася на раннія лікі.

Назапашаныя грошы і бацькоўская дапамога, трацілася на

падрыхтоўку важнага дня. Каціны і Толіны бацькі падзяліліся сваімі грашыма на вясельнае застолле.

"Няўжо яна толькі для гэтага створаная?" – падлічваючы ўсе расходы, думала Таццяна Андрэеўна. Яна нервалавалася і пастаянна была не задаволеная. Яна разумела, калі б не дзіця, ніякага б вяселля яна не дапусціла. Што яна магла цяпер зрабіць!? У злосці суцяшаць сябе тым, што яе сын сёння шчаслівы.

Гэта раніца прыносіла па-сапраўднаму іншы настрой маладым. Яны адчувалі душэўнае хваляванне. Іх лёс змяняўся. Іх вяселле мяняла іх саміх.

Наступіў момант, калі Каця з'явілася ў вясельнай сукенцы. Толя ўбачыў перад сабой прынцэсу. Погляд яго свяціўся гледзячы на яе.

– Ты чароўная! – сказаў ён.

Каця цудоўна глядзелася ў белай сукенцы, яна была аба-яльная.

Толя быў мяккі і спакойны, чорны касцюм на ім сядзеў выдатна.

Галавакружна, з хвалюючай радасцю, праходзіў гэты дзень. Гасцей сабралася няшмат, многія з якіх прыйшлі прыемна правесці час. Таццяна Андрэеўна таксама не магла прапусціць такі дзень, яна была на вяселлі з мужам. Яна аплаціла нейкую частку вяселля, гэта была адна з прычын яе прысутнасці тут. У момант віншаванняў, Таццяна Андрэеўна прыціснулася да сына, яна баялася адпусіць яго. Яна выдатна

прыкідвалася, шчасліва прамаўляла шмат пахвальных слоў і пажаданняў. Яна не хацела выглядаць недарэчна і крывадушна ў вачах гасцей. Пётр Васільевіч з пазітывам глядзеў на сына і нявестку, ён быў шчаслівы, таксама, як і бацькі нявесты.

Апынуўшыся дома, Толя з Кацяй адчулі стомленасць усіх гэтых святочных гадзін. Яны нібы палонныя, бяз сіл, паваліліся на ложак. Яны ляжалі на спіне і трымаліся за рукі, бесклапотна глядзелі ўверх.

– Цяпер ты мая! – горача прашаптаў Толя.

– Праўда? – ледзь чутна сказала Каця.

– Цяпер ты мая жонка... – ласкава сказаў муж.

Каця павярнула галаву да мужа. З апошніх сілаў яна ўсміхнулася, вочы яе былі поўныя згоды.

Час ішоў, жывот Каці рос. Толя ўсё часцей наведваў маму. Кожны раз, калі ён да яе прыходзіў, яна пыталася: ці шчаслівы ён цяпер і як да яго ставіцца Каця. Паступова адказы Талі раслі, і Таццяна Андрэеўна ўсё больш унушала, і падлівала алей у раздражнёныя ноткі сына.

Першыя месяцы, муж і жонка цудоўна пырхалі. Але пазней, Толю стамляла і не давала спакою вялікая адказнасць, якая ляжа на яго плечы. На яго думку, Каця занадта часта ўяўляла ўсякія прычыны для крыўд і супярэчак да яго. Каця стала раздражняльная і няўрымслівая. Толя нібы не быў гатовы да таго, што стане бацькам, што неўзабаве ў доме з'явіцца маленькае дзіця. Толя стаў усё больш давяраць словам

маці і выклікаць у сабе, што не хоча цяпер гэтай цяжарнасці. Менавіта ў гэты момант, ён яшчэ прагнуў бесклапотнага жыцця з каханай, а цяпер яму трэба будзе змяніць сваё жыццё. Паступова Толя нібы аддаляўся ад Каці і яе цяжарнасці, ён пераставаў надаваць ёй увагі. Адчувалася, як ён з раздражненнем ухіляўся ад сваіх абавязкаў, агрызаўся ў адказ на задаючыя пытанні жонкі, з нагоды яго паводзін. Паміж імі ўжо не было таго цудоўнага часу, дзіўнымі і жудаснымі станавіліся іх адносіны. Непаразумеўні пачасціліся.

Маці Толі, як і раней, была супраць Каці. Цяпер жа, на фоне гэтага, яна часта прыдумляла гадасці і падбухторвала свайго сына супраць яго жонкі. Яна была незадаволеная тым, што Толя робіць усё для жонкі і будучага дзіцяці, а Каця, на яе думку, карыстаецца ўсім гэтым не па каханні і занадта шмат немагчымага патрабуе ад яе сына. Усё выглядала не так, але для Таццяны Андрэеўны не складала працы прыдумляць пра Кацю гніюсныя плёткі.

Каця мучылася, сумныя думкі лезлі ў яе галаву, яна баялася прадчуваць, што ж будзе далей.

У самым пачатку сакавіка, у чацвер, Каця нарадзіла дачку Насценьку. Маленькі цуд засланы ў усё дрэннае, што атачала Кацю ў гэты дзень.

“О божа, якая ж яна цудоўная!” – узіраючыся ў румяны твар дачкі, падумала Каця. Яе рукі не дрыжалі, у ёй не было ніякай нясмеласці, калі яна ўпершыню ўзяла Насценьку на рукі.

"Анёлачак мой!" – працягвала захапляцца малышкай мама.

З бліскачай радасцю, Каця патэлефанавала Толе і паведаміла аб нараджэнні дачкі. Яна апісвала яму свае пачуцці, стан дзіцяці, яго рост і вагу. Толя не зусім захапляўся яе словамі, але ў глыбіні яго душы было настойлівае пачуццё добраі навіны. Цяпер жа, трохі зноў разгарэліся іх адносіны, узмацніліся іх пачуцці ў момант размовы. Толя адчуў у сабе пачуцці бацькі.

Неўзабаве, Толя паведаміў аб дачце сваім бацькам. Вядома, Таццяна Андрэеўна і казаць не хацела пра гэта, прыпамінаючы, кім яна лічыць Кацю. Яна выслухала сына, горка ўсміхаючыся гэтай навіне ў адказ.

Толя паведаміў сваім сябрам, што ён стаў татам. Усё больш ганарыўся сабой і пачаў аднаўляць добрае стаўленне з Кацяй.

Сёння ў Толі трэці раз раздаўся тэлефонны званок ад мамы. Таццяна Андрэеўна жадала зноў пачуць голас сына.

– Так, мам?! – пачаў размову ён.

– Госпадзе! Што ж гэта ў вас з Кацяй там адбываецца!

– Ты аб чым? – перабіў Толя, ён глыбока захваляваўся.

– Ты паслухай, толькі паслухай мяне... памятаеш цётку

Валю, якая працуе ў радзільні? Дык вось. Я патэлефанавала ёй, каб яна даведалася як там мая ўнучка. – казалы яна задыхаючымся голасам. – Яна ўсё даведалася! І я павінна табе сказаць... Каця ад цябе схавала, што твая дачка ня здаровая!

Яна нарадзіла цябе хворага дзіцяці!

– Не, не! Што ты такое кажаш?! Калі б было нешта з дачкой, Каця б мне пра гэта сказала.

– Ты ўпэўнены!? – усяляла няўпэўненасць мама сыну. – Варта табе такое паведамляць?! Вядома ж, яна пабаялася табе такое казаць. Ці шмат Каця табе кажа, можа нешта яшчэ яна хавае? Можа і дзіця не ад цябе? Ты спытай яе!

Толя ўзяўся рукой за галаву. Ён імгненна раззлаваўся і не жадаючы нічога высвятляць хутка паверыў мамчыным словам.

– Няўжо гэта так!? – у слых, задаў сабе пытанне Толя.

– Твая дачка не здаровая. – паўтарала маці Толі. – Жонка не змагла нарадзіць табе здаровага дзіцяці!

– Не вінаваць ва ўсім Кацю! – злуючыся на хваробу, адказаў ён.

Тацяна Андрэеўна выдавала гукі плачуць у слухаўку тэлефона.

– Што ж... мне шкада, сыноч. – загаварыла зноў яна.

Толя зусім згубіўся і не мог сказаць слова. Ён павольна кінуў слухаўку. Ён стаяў у вар'яцтве ад нечаканасці.

Каця па-ранейшаму знаходзілася ў радзільні, яна чакала, калі ж прыедзе да яе муж. Пад вокнамі было чуваць, як часта крычалі бацькі, кожны раз яна падб'ягала да вакна і шукала Толю. А яго ўсё не было. Пасля яна зусім страціла надзею і не падыходзіла больш да вакна. Датэлефанавацца да мужа было ўжо немагчыма, голас усё паўтараў, абанент не даступны.

“Каця, а дзе твой? Чаму да цябе муж не прыязджае?” – гэтыя пытанні ад іншых мам, якія знаходзіліся з ёй у адной палаце, стамлялі яе. І ад таго ў яе кружылася галава і сумавала сэрца. У яе галаве круціліся ўсялякія дзівацкія думкі. Яна нават успамінала, як Толя казаў не раз, што Каця яму надакучыла. Але гледзячы на сваю дачку, яна адчувала сябе не адзінокай. Яна мела пачуцці любові да яе.

Амаль тыдзень, Каця правяла ў радзільні. Яна знаходзілася ў змешаных пачуццях, не разумела і не ведала, што ж чакае яе далей.

У дзень выпіскі Каця спадзявалася, што за ёй прыедзе Толя і забярэ яе з дачкой. Але пасля частых званкоў мужу, на якія ён не адказваў, яна перастала спадзявацца на гэта. Яна ўзяла ахінутую малую на рукі, між тым трымала пакет з рэчамі і выйшла з будынку. На парозе, Каця ўбачыла, як сустракаюць іншых мам мужы і іх бацькі. Яна хутка прамчалася, абышоўшы іх. Здрыгануўшыся ад жалю да сябе, яна ўгледзелася наперад, у яе быў план на гэты конт...

“Ты маё выратаванне.” – сказала пра сябе Каця, паглядзеўшы на дачку.

З ёй Каця адчувала сябе моцнай і смелай. Ёй патрэбна толькі цвёрдасць, каб перажыць гэтыя хвіліны.

На Каціна няшчасце, яе адзінай сяброўкі Светы, не было ў горадзе ўжо пару дзён. Разлічваць даводзіцца толькі на сябе.

Ішоў дробны дождж, пад дрэвамі заставаўся ляжаць снег. Насупраць радзільнага дому была невялікая стаянка. Праз

галіны шэрых дрэў Каця разгледзела жоўты аўтамабіль. Таксі стаяла непадалёк. Каця паспешліва пакінула сваё месца, ідучы ў бок стаянкі.

Каця пераклала спячую дачку на адну руку, другой жа пастукала ў шкло дзвярэй. Кіроўца кінуў свой тэлефон на суседняе сядзенне. Ён хутка павярнуўся, за дзвярыма стаяла дзяўчына з грудным дзіцём, ён паспяшаўся выйсці з аўтамабіля і дапамагчы ёй. Высокі, тонкі, бялявы хлопец устаў перад ёй. Ён адкрыў заднія дзверы аўтамабіля і дапамог ёй з рэчамі. Калі Каця ўжо знаходзілася ў таксі, хлопец зачыніў за ёй дзверы і сеў за руль.

– Вуліца Маёра, дзесяць. – шэптам назвала адрас кіроўцу Каця.

Па шляху, прастадушны кіроўца таксі не раз кідаў погляд у люстэрка задняга выгляду. Ён ніяк не мог зразумець, як можна пакінуць такую прывабную дзяўчыну з дзіцём адну ў такі дзень? Чаму ж у яе няма патрэбнага, надзейнага чалавека, чаму яна едзе з радзільні адна? У люстэрку адбіваўся смутак і ў той жа час сабранасць Каці.

– О, у вас дзяўчынка. Віншую! – убачыўшы адценні ружовага ў захутаным адзенні, ён ціха вымавіў, баючыся пабудзіць дзіця.

– Дзякуй. – адказала Каця.

– Як назвалі дзяўчынку?

– Анастасія. Насця. – у адказ пачуў ён.

– Прыгожае імя.

Размова перапынілася, таксі прыехала, даставіла Кацю да патрэбнага адрасу. Апошніх грошай хапіла даехаць да пад'езду.

– Ну вось мы і прыехалі. – сказаў таксіст. – Пастойце, я дапамагу вам!

Спяшаючыся дапамагчы Каці, кіроўца мітусіўся. Ён выйшаў з машыны, адчыніў дзверы і дапамог спакойна выйсці Каці.

– Дзякуй. – падзякавала яго яна.

Каця хацела ўжо сыходзіць, як кіроўца загаварыў.

– Прабачце.

Каця павярнулася.

– Мяне завуць Міша. Вось мая візітоўка, калі нешта спатрэбіцца тэлефануйце. – хлопец смела паклаў візітоўку Каці ў правую кішэню.

Каця міла ўсміхнулася і злёгка кіўнула галавой. Пасля павярнулася ў бок дзвярэй пад'езда і сышла. Яна не магла стаяць у такое надвор'е з дзіцём на вуліцы і працягваць размову з ім. Хлопец пару секунд стаяў і глядзеў, як сыходзіць Каця.

– Давайце я дапамагу вам, падтрымаю дзверы пад'езда. – ласкава прамовіў Міхаіл, падбегшы да Каці.

– Так, дзякуй. – адказала яна.

Бескарысліва дапамагаў хлопец.

– Да пабачэння! – развітваўся Міша.

– Пака... – у адказ сказала Каця.

Яна ўвайшла ў пад'езд і ціха паднялася па невялікіх пры-

ступках да ліфта.

“Гэты хлопец сёння зрабіў больш, чым зрабіў для мяне Толя ў гэты дзень. Нейкі чужы чалавек, ставіўся да мяне з дабрынёй і аказаў мне дапамогу, сам прапанаваў дапамогу, а мой муж нават незнайшоў час патэлефанаваць ці адказаць на мой званок.” – разважала Каця, паднімаючыся на ліфце ў кватэру.

Каця прыйшла дадому, у кватэры было пуста і ціха. Яна адразу ж кінула пакет каля дзвярэй, побач з абудкам і ўвайшла ў пакой, дзе стаяў ложачак Насценькі. Каця пераклала дачку ў ложачак і паспяшалася пераапануцца. Настачка заплакала. Каця зноў яе ўзяла на рукі, стала яе карміць, закалыхваць. Дачка заснула на руках, маладая мама акуратна паклала дачку зноў у ложачак. На гэты раз малая салодка спала. Каця ўзялася за сябе і за кватэру.

Каця была шчаслівая вярнуцца да сваіх кніжак, яна разумела, што для чытання іх можа не застацца часу. Ёй прыемна было проста глядзець, любавалася імі, трымаць іх у руках. Кнігі яе супакойвалі.

Каці не было на каго разлічваць у гэты дзень, але яна справілася. Яна не ганарылася гэтым, бо бескарыснае стаўленне Толі да яе і яго дачкі, было вышэй гонару. Добрае сэрца Каці было ў адчаі.

У вечары адчыніліся дзверы кватэры, хтосьці ўвайшоў.

– Гэта ты, Толь? – хвалююча і з надзеяй спытала Каця.

– Так!! – цвёрда адказаў муж.

Толя, не здымаючы абутку, увайшоў у пакой, дзе знаходзілася яго жонка. Каця сядзела на ложку складвала яго вопратку. Яна адклала рэчы, устала і ўсміхнулася яму. Захацела нешта сказаць.

Толя злосна паглядзеў на Кацю. У гэтую секунду, без усялякіх сумненняў, ён ударыў Кацю па шчацэ далонню. Яна ўпала на ложак. У шоку, Каця трымалася рукой за шчаку і вадзянымі вачыма паглядзела на мужа. Толя быў цвярозы, вочы яго гарэлі незадаволенасцю. Не зірнуўшы на дзіця, ён, бурча сабе пад нос, спяшаўся пакінуць кватэру. Толя нічога не патлумачыўшы, хутка пайшоў, як быццам хаваючыся ад сям'і, гучна пляснуўшы за сабой дзвярыма. Каця была бледная, слёзы цяжкі вельмі хутка. Яна не магла ўявіць такую сустрэчу, яна не магла зразумець, што прымусіла мужа стукнуць яе. Каця ніколі не забудзе яго страшнага погляду. Яна адчувала, што яе як быццам нешта ўдарыла ў самае сэрца.

Праз некалькі гадзін, Толя зноў вярнуўся дадому. Але на гэты раз ён быў больш спакойным і ўпэўненым.

Каця не хацела бачыць яго, не хацела гаварыць з ім. Яна чула набліжаючыя крокі мужа, Толя сам падышоў да яе. Каця сядзела ля ложка дачкі і ціха спявала ёй песеньку.

– Ці так гэта, Каць? – спытаў Толя. – Наша дзіця хворае?

Каця з здзіўленнем ускочыла. Яна ўсім сваім выглядам паказвала, як жа яна злуецца на яго. Моўчкі і са злосцю, яна падышла да камоды, дастала з яго дакументы дзіцяці і хутка працягнула іх мужу. Толя ўзяў іх і павольна ўсё перачытваў.

– Божа мой, што з табою?! – не чакаючы адказу, спытала Каця.

Невялікі страх абхапіў яе цела, Каця баялася блізка набліжацца да мужа.

У гэтую хвіліну, у Толі нешта пераламалася. Ён павольна пайшоў назад, да кухні, чытаючы ўсе медыцынскія паперы дзіцяці.

Для яго ўсё вырашылася, гэтыя паперы пераконвалі яго, што яго дачка зусім здаровая. Што ўсе гэтыя выдумкі аб нездаровай дачцэ – хлусня. Толя кінуў дакументы на стол, быццам гарачы камень і адышоў трохі назад. Злосць да сабе, што ён памыліўся, шкрэбла яго душу. Ён хутка астыў, палічыўшы сябе ахвярай падману. Толя ніколі не ўсведамляў сваю няправасць, заўсёды шукаў вінаватых сярод сваіх. Тое, што ён не прыязджаў у радзільню, ударыў Кацю – ён не вінаваціў сябе за гэта. Сам сябе супакоіў і пачаў адчуваць, быццам паміж ім і Кацяй не было ніякіх крыўдаў. Адсунуўшы дакументы на далёкі край стала, ён вырашыў заварыць сабе каву і пашукаць у халадзільніку нешта паесці. Спачатку, ён зазірнуў у халадзільнік, нічога не ўзяўшы, зачыніў яго і падышоў да пліты. На ёй стаяла пару рондаляў, Толя па чарзе праверыў кожную. Ён знайшоў грэчку ў адной з іх, злёгка ўсміхнуўся, наклаў сабе ў талерку. Зноў адкрыў халадзільнік і дастаў адтуль кетчуп. Сеў за стол і прыемна супакойваў свой голад. У гэты момант ён нават не думаў: пра Кацю, пра дзіця, пра тое, якая ў яго дзіўная жонка.

Каця працягвала знаходзіцца ў пакоі, чакаючы, калі ж вернецца Толя і папросіць прабачэння. Але яго не было. Ледзь толькі розныя гукі даносіліся з кухні.

Каця ўсё больш разважала, не спыняла свае думкі. Яна хацела даведацца ў Толі, хто яго надавуміў паверыць у хваробу і адварнуцца ад сям'і, ударыць яе. Дачка спала. Не глядзячы на сваю крыўду да мужа, Каця вырашае даведацца, чаму ён так паступіў. Без сумненняў Каця падазравала, што за гэтым усім можа стаяць Таццяна Андрэеўна, але яна хацела пачуць ад Толі тлумачэнні з нагоды таго, што здарылася. Каця падышла да мужа і паглядзела на яго халодным, сталёвым поглядам, яна была поўная расшучасці спытаць у яго і дачакацца адказу, якім бы ён не быў.

– Гэта ўсё твая маці? – успыхнула Каця.

Толя перастаў есці і зрабіў незразумелы твар.

– Што? Ты аб чым? – у здзіўленні спытаўся Толя.

Задаўшы пытанні, Толя зноў узяўся за ежу. Быццам нічога не ведае і не разумее, што ад яго хоча Каця.

Каця падышла да стала, узяла і кінула дакументы перад ім, Толя павярнуўся да яе. Пасля, моўчкі апусціў галаву, каб не глядзець Каці ў вочы, працягваючы пазбягаць размову. Толя не пераносіў прызнання сваёй паразы, таму яму было прасцей маўчаць. Бо спыніць у сабе голад, для яго было важней і ён працягваў есці.

– Яна нешта выдумала і ты ў гэта, вядома ж, адразу паверыў?! – спытала Каця трохі хрыплым голасам.

– Хто? Яна тут не прычым!?! – уздымаў голас муж, ён не гатовы быў адказваць на пытанні.

– Ды ну?! – рашуча сказала Каця. – Навошта ж ты мяне ўдарыў?

– Хопіць! Я табе кажу. Спыніся! – запальна, у шалёнстве сказаў Толя.

Каця была не ў сілах вымавіць якія-небудзь словы, холад прабегаў па ўсім яе целе. Страх, што Толя можа зноў яе ўдарыць, ахапіў яе. Муж быў зласлівы, устрывожаны, тым як размаўляла і глядзела на яго Каця.

– Чаго ты глядзіш!?! Мне казалі, што наша дачка нарадзілася хвораю! – аднавіў размову Толя. – Што я мог зрабіць!?! Мяне падманулі!

Толя зусім не заўважаў, як пачаў апраўдвацца перад Кацяй.

– Хто, твая матуля? Значыць, ты верыш камусьці там, а не ўласнай жонцы? І ты мяне вінаваціш у гэтым? Наша дачка здаровая! Ты б ведаў, калі б цікавіўся намі!

– Заткніся! – крыкнуў ён. – Думай што хочаш!

Толя ўстаў з-за стала.

Каця яшчэ ні разу не бачыла Толю такім жахлівым, яна была напалохана.

– А ведаеш што? – працягнуў ён. – Гэтыя паперы, якія ты мне сунула, напэўна несапраўдныя! Можаш не працягваць мяне пераконваць. Заўтра пойдзем у паліклініку, усе ўтрох і праверым нашага дзіцяці! Зразумела?!

Гэты напал размовы, змяніў рашэнне Толі, ён вярнуўся зноў да тых думак, якія малявалі яму Настачку з нейкай незразумелай хваробай. Толя размахваў рукамі і ўсё больш палохаў Кацю.

З спальні пачуўся плач дзіцяці. Каця моўчкі адварнулася і ціха сышла з кухні, каб спыніць гэта ўсё і супакоіць дачку. Яна была здзіўленая. Перад тым, як зайсці да дачкі, яна злёгка спынілася і ў паўабароце паглядзела ў бок кухні. Яна ўбачыла, як Толя стаяў спіной да яе і браў са стала дакументы.

Праз некалькі хвілін Каці стала лягчэй. Яна сядзела перад ложкам і суцяшала сябе, гледзячы на цудоўнае тварэнне.

Наступала ноч. Каця легла ў спальні. Толя ж хацеў вырвацца, уцячы куды-небудзь, ад усяго, што адбывалася сёння. Ён застаўся ў кватэры, лёг на канапе ў гасцінай.

Урэшце, Каці не адразу ўдалося заснуць: ці ад знярвовасці, ці ад новых уражанняў, яна не змыкала вачэй.

Раніцай, Каця вазілася з Насценькай, а Толя ўжо быў на працы. Калі Насця ляжала ў ложкачку, Каця спрабавала заняцца чымсьці іншым, але ў яе ўсё валілася з рук: не тым была поўная яе галава.

Пасля таго, як Толя вярнуўся з працы, сям'я села ў машыну і накіравалася ў паліклініку. Настойлівасць Толі не мела межаў, ён гатовы быў заплаціць, каб хутчэй даведацца стан здароўя дзіцяці. Каця ж, у той момант, была ўпэўненая ў сабе і ў дачцы. Яна проста крочыла за мужам, не перашкаджала яму. Абышоўшы некалькі кабінетаў, Толя ўсё ўсвядоміў.

Лекары, адзін за адным, паўтаралі яму, наколькі ён быў няправы. Настачка выдатна сябе адчувала, яна цалкам здоровае дзіця. Толя трымаў усе вынікі, даведкі, у сваіх руках.

Сям'я вярталася з дзіцячай паліклініцы ў поўнай цішыні. На твары Толі была процьма абурэнняў. Ён быў падмануты, ён не меў рацыю ў дачыненні да сям'і. Усё гэта ламала яго знутры. Толя не папрасіў прабачэння ў Каці, яго гонар быў вышэй за гэта. А Каця моўчкі сядзела на заднім сядзенні аўтамабіля. Адчуваючы нейкі гонар, перамогу і ў той жа час адчай мужа. Стомленая дачка, салодка спала на яе руках.

Іх маўчанне было доўгім.

Цяжка было жыць у такой атмасферы: дзе няма побач разумеючага мужа, падтрымкі, дзе няма больш той гармоніі, шчасця закаханых.

Нараджэнне дачкі канчаткова змяніла жыццё ў сям'і. Гэтыя ўсе клопаты па дзіцяці былі толькі на Каці. Толя не выяўляў старання, клопату ў дапамозе жонцы з дзіцём. Ён уцякаў ад гэтага.

Трошкі, аднак, сям'я спрабавала аб'яднаць нешта агульнае, нешта былое паміж імі. Але ўся гісторыя сканчалася не так прыгожа, як яны хацелі вярнуць. Неразуменне ў размовах і мэтах, марах, далёка не заўсёды знаходзіўся кампраміс.

Такімі размовамі была таксама зачынена размова аб курорце. Раней Толя абяцаў злятаць адпачыць ёй, пасля нараджэння дачкі, але яго погляды змяніліся і ўспаміны пра гэта прыводзілі яшчэ большы шквал у сям'ю. Каця ніколі не па-

дарожнічала, яна марыла ўбачыць новы свет. Але ў выразе Толі было зразумела, што з ім яна дакладна не ўбачыць ні мора, ні горы.

Каханне ў іх сям'і пераставала быць крыніцай шчасця.

Глава III

Толя працягваў працаваць у чыгуначным дэпо. Здаровы, буйны мужчына. Часу для сваёй сям'і ён амаль не шукаў. Цяпер жа ён працягваў жыць у сваім свеце, паступова аддаляючыся ўсё далей і далей ад сям'і. Пасля вячэры, ён клаўся спаць ці сыходзіў па справах, да сяброў, часта зазіраў да сваёй мамы, якая жыла з імі ў адным мястэчку. Толя стаў запальчывым па характары, няздольным да сур'ёзных разважанняў.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «Литрес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на Литрес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.